

Sygn. akt III KO 45/18

POSTANOWIENIE

Dnia 14 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie zażalenia **P.D.**

na postanowienie Prokuratora Rejonowego w K. z dnia 17 listopada 2017 r., sygn. akt PR Ds.2017, o odmowie wszczęcia śledztwa,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 14 czerwca 2018 r.,
wniosku Sądu Rejonowego w K.
z dnia 13 kwietnia 2018 r. , sygn. akt II Kp .../18,
o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu
na podstawie art. 37 k.p.k. *a contrario*,

p o s t a n o w i ł:

wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 kwietnia 2018 r. Sąd Rejonowy K. wystąpił do Sądu Najwyższego z inicjatywą przekazania w trybie art. 37 k.p.k. do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu zażalenia P.D. na postanowienie Prokuratora Rejonowego w K. z dnia 17 listopada 2017 r., sygn. akt PR Ds.2017, o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie przekroczenia uprawnień przez asesora Prokuratury Rejonowej w K. - M.J. w dniu 7 września 2017 r. w K. poprzez podżeganie pracownika sekretariatu do odmowy przyjęcia dokumentów przedkładanych przez P.D. w toku prowadzonego postępowania przygotowawczego w sprawie PR Ds.2017, czym działała na szkodę interesu prywatnego P.D. tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k.

W uzasadnieniu podniesiono, że z uwagi na charakter sprawy, która dotyczy asesora miejscowej prokuratury oraz inne postępowania toczące się z udziałem P. D., w których status pokrzywdzonych mieli lub mają sędziowie Sądu Rejonowego w K. (L.W. i M.M.), a także relacje służbowe i pozasłużbowe pomiędzy poszczególnymi sędziami tego Sądu oraz prokuratorami Prokuratury Rejonowej w K., pozostawienie sprawy w dotychczasowej właściwości, niezależnie od sposobu jej rozstrzygnięcia, może w odbiorze osób zainteresowanych końcowym rezultatem i w odbiorze społecznym wzbudzić przekonanie o nieobiektywnym działaniu Sądu w tej sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o przekazanie zażalenia P.D. do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu w oparciu o przepis art. 37 k.p.k. nie może zostać uwzględniony.

W orzecznictwie podkreśla się, że zmiana właściwości miejscowej przewidziana w powołanym wyżej przepisie ma charakter nadzwyczajny i nie podlega wykładni rozszerzającej. W związku z tym zastosowanie instytucji właściwości z delegacji jest możliwe wyłącznie wtedy, gdy cały sąd jest niewłaściwy do orzekania w myśl zasady *nemo iudex re sua*, a także wtedy, gdy zachodzą obawy o bezstronność sądu właściwego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2009 r., III KO 81/09, OSNKW 2010, z. 2, poz. 20).

Pomimo rozbudowanej części motywacyjnej postanowienia zawierającego inicjatywę sądu właściwego miejscowo przywołana tam argumentacja nie przekonuje aby pozostawienie sprawy we właściwości Sądu Rejonowego w K. stanowiło zagrożenie dla dobra wymiaru sprawiedliwości, które jest jedynym kryterium przekazania sprawy na podstawie art. 37 k.p.k.

Podkreślić należy, że zadaniem sądu karnego orzekającego w takiej jak ta sprawie nie jest wypowiedanie się co do trafności decyzji podejmowanych przez osobę odnośnie której złożone zostało przez skarżącego zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, lecz jedynie przeprowadzenie kontroli orzeczenia innego i to niesądowego organu właściwego dla prowadzenia postępowania przygotowawczego. Wskazywał na to wielokrotnie Sąd Najwyższy rozpoznając wnioski o przekazanie sprawy w oparciu o regulację art. 37 k.p.k. w sytuacjach, gdy sąd właściwy miejscowo procedował w trybie określonym art. 329 § 1 k.p.k.

(por. postanowienia: z dnia 25 listopada 2010 r., III KO 81/09, OSNKW 2010, z. 2, poz. 20; z dnia 18 marca 2010 r., III KO 19/10, LEX nr 577213; z dnia 21 października 2010 r., III KO 91/10, LEX nr 610175; z dnia 5 grudnia 2012 r., IV KO 88/12; z dnia 18 marca 2014 r., III KO 11/14, Prok. i Pr. – orzec. 2014, nr 6, poz. 11; z dnia 14 czerwca 2016 r., IV KO41/16, Prok. i Pr. – orzec. 2016, nr 9, poz. 12) i stanowisko to Sąd Najwyższy orzekający w tej sprawie podtrzymuje.

Istniejący w niniejszym postępowaniu układ osobowy, a więc fakt złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa dotyczącego asesora miejscowej prokuratury, sam w sobie nie uzasadnia zawartej w wystąpieniu tezy o zagrożeniu z powyższego powodu dla takiej wartości, jaką stanowi dobro wymiaru sprawiedliwości. Podobnie ocenić należy tę część wystąpienia, w której odwołano się do związków pomiędzy sędziami danego sądu, w szczególności ewentualnego pokrzywdzenia dwóch z nich innymi zachowaniami P.D. Kwestia powyższa była przedmiotem procedowania przez Sąd Okręgowy w R., który uwzględnił wnioski o wyłączenie złożone w trybie art. 41 § 1 k.p.k. wyłącznie przez czterech sędziów Sądu Rejonowego w K. jednoznacznie przy tym stwierdzając, że nie widzi podstaw do wyprowadzania wniosku o zagrożeniu dla bezstronności w wypadku orzekania co do wniesionego zażalenia przez pozostałych sędziów tego Sądu. Słusznie przy tym zaakcentował, że zaakceptowanie odmiennego stanowiska oznaczałoby w praktyce, co do zasady, domniemanie stronnictwa sędziego, które w świetle obowiązujących przepisów prawa oraz zasad etyki zawodowej sędziego byłoby absurdem, stanowiąc wyraz nieracjonalnego i nieuzasadnionego podważania niezależności sądów i niezawisłości sędziów. W tym stanie rzeczy niniejszą inicjatywę można potraktować jako wyraz niezaakceptowania wskazanej wyżej decyzji sądu nadzrędnego, a na tego rodzaju postępowanie Sąd Najwyższy zgodzić się nie może.

Tożsamo ocenić należy tę część uzasadnienia postanowienia Sądu Rejonowego, w której odwołuje się on do przyszłego przekonania strony skarżącej. Jak to już wcześniej wskazywał Sąd Najwyższy: „oczywistym jest, że w każdym środowisku funkcjonuje wiele osób przekonanych o kierowaniu się przez sędziów przy podejmowaniu decyzji względami pozamerytorycznymi, o braku ich dobrej woli, kompetencji lub obiektywizmu przy rozpoznawaniu spraw. Jest to zrozumiałe, skoro

codziennie, z ogromnej liczby osób mających kontakt z wymiarem sprawiedliwości, znaczny odsetek tych osób dotykają wydane prawidłowo i zgodnie z obowiązującym prawem, ale niekorzystne dla tych osób i nie akceptowane przez nich, decyzje sądów. Doświadczenie orzecznicze dowodzi, że zarówno te osoby jak i osoby z ich środowisk są bardziej skłonne do interpretowania takich decyzji jako efektu niesprawiedliwej, niesłusznej, błędnej, niekompetentnej, podyktowanej złą wolą czy nawet osobistą korzyścią sędziego, niż jako wyniku zgodnej z prawem oceny sytuacji procesowej, stanowiącej przedmiot rozpoznania w konkretnym postępowaniu sądowym. W związku z tym trzeba podkreślić, że unikanie rozpoznania sprawy pod presją przewidywanego negatywnego odbioru przez pewną grupę osób, nigdy nie będzie służyło dobru wymiaru sprawiedliwości. Autorytet sądu buduje przecież sprawne, bez zbędnej zwłoki, przeprowadzenie każdego postępowania i podjęcie, na podstawie wnikliwej i bezstronnej oceny wszystkich dowodów, merytorycznie słusznej decyzji” (zob. postanowienie z dnia 28 marca 2017 r., III KO 16/17, LEX nr 2258028).

Sąd Rejonowy w K. jest zdaniem Sądu Najwyższego bez wątpienia zdolny, aby takie rzetelne i bezstronne postępowanie przeprowadzić, pamiętając o tym, że: „autorytet i powaga wymiaru sprawiedliwości wymaga, aby sądy nie ulegały presji stron procesowych i opinii publicznej, ani nie popadały w wątplenie co do własnych kompetencji w zakresie prowadzenia rzetelnego procesu. Tylko racjonalna nieustępliwość w tym względzie sprzyja kształtowaniu się pozytywnego wizerunku organów trzeciej władzy, minimalizując tym samym wątpliwości co do obiektywizmu i niezawisłości w rozpoznawaniu przyszłych spraw” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2011 r., III KO 72/11, LEX nr 104040).

Nie jest wreszcie przekonujący argument o przekazaniu już wcześniej innej sprawy P.D. przez Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 7 lutego 2018 r., III KO [...]/17. Sąd wnioskujący zapomina, że dla tego rodzaju spraw nie można przyjąć jednej uniwersalnej reguły, a rozstrzyga się je *in causa*, o czym może świadczyć wydane również w dniu 7 lutego 2018 r. postanowienie Sądu Najwyższego, III KO [...]/17, w sprawie, w której żalącym się na postanowienie prokuratora o umorzeniu postępowania był także P.D.

Uwzględniając całokształt przeprowadzonych wyżej rozważań postanowiono jak na wstępie.

kc